

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. B. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. birželio 15 d. Nr. 242-219
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. B. (toliau – pareiškėjas) atstovaujančio E. R. (toliau – pareiškėjo atstovas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjo atstovas ginčijo *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) išmokėtos draudimo išmokos dydį.

N u s t a t y t a:

Tarp A. B. ir draudiko 2015 m. lapkričio 9 d. buvo sudaryta transporto priemonių draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*), kuria buvo apdrausta transporto priemonė „BMW 330d Touring“ (toliau – transporto priemonė, automobilis). 2016 m. sausio 5 d. įvyko eismo įvykis (toliau – Eismo įvykis), kurio metu buvo sugadinta apdraustoji transporto priemonė. Draudikas, vadovaudamasis draudėjo rašytiniu prašymu pareiškėjo atstovui išmokėti draudimo išmoką, jam išmokėjo draudimo išmoką už Eismo įvykio metu sunaikintą transporto priemonę.

Pareiškėjo atstovas nesutinka su išmokėtos draudimo išmokos dydžiu, nurodydamas, kad draudikas apskaičiavo draudimo išmoką įvertinęs, kad po Eismo įvykio sunaikintos transporto priemonės liekanos galėtų būti parduotos už 4 001 Eur. Pareiškėjo atstovas, siekdamas nugincyti draudiko transporto priemonės likutinės vertės nustatymo teisingumą, vadovaujasi UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ sudarytos Kelių transporto vertinimo ataskaitos duomenimis, pagal kuriuos automobilio likutinė vertė yra 2 900 Eur.

Pareiškėjo atstovas kreipimesi į Lietuvos banką dėl ginčo nagrinėjimo nurodė, kad draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką, nesivadovavo Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 011 (toliau – Taisyklės), kurių pagrindu buvo sudaryta transporto priemonių draudimo sutartis, nuostatomis, įtvirtinančiomis sunaikintos transporto priemonės likutinės vertės nustatymo sąlygas. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjo atstovas Lietuvos banko prašė draudikui rekomenduoti transporto priemonės likutinę vertę apskaičiuoti pagal turto vertintojo nurodytą automobilio likutinės vertės dydį.

Draudikas, pateikdamas atsiliėpimą į pareiškėjo atstovo kreipimąsi, nurodė, kad jis nėra draudėjas arba naudos gavėjas pagal transporto priemonių draudimo sutartį, todėl pareiškėjo atstovas nelaikytinas vartotoju ginčų nagrinėjimą Lietuvos banke reglamentuojančių teisės aktų nuostatų prasme.

Draudikas, pateikdamas atsikirtimus dėl pareiškėjo atstovo kreipimesi nurodytų aplinkybių, pabrėžė, kad tarp A. B. ir draudiko sudarytos transporto priemonių draudimo sutarties sąlygos numato, jog transporto priemonės liekanų vertė nustatoma pagal galiojančią Lietuvos Respublikos susisiekimo ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtintą Kelių transporto priemonių vertinimo instrukciją (toliau – Instrukcija) arba remiantis nepriklausomų ekspertų išvadomis. Atsižvelgdamas į tai draudikas nurodė, kad draudimo sutarties šalių nustatytos draudimo sutarties sąlygos draudikui suteikia diskrecijos teisę pasirinkti, ar dėl draudžiamąjo įvykio sunaikintos apdraustos transporto priemonės likutinę vertę skaičiuoti remiantis Instrukcijoje nurodytais principais, ar vadovaujantis nepriklausomų turto vertintojų sudaryta transporto priemonės vertinimo ataskaita.

Draudikas Lietuvos bankui nurodė, kad jis nesivadovavo turto vertintojo sudaryta Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaita, kadangi turto vertintojas parengtoje turto vertinimo ataskaitoje buvo nurodęs netikslius duomenis. Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaita buvo pataisyta koreguojant turto vertintojo nustatytą transporto priemonės rinkos vertę. Draudikas nurodė, jog, atsižvelgiant į tai, buvo pakeista ir automobilio likutinė vertė. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis draudikas teigė, kad UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ sudaryta transporto priemonės vertinimo ataskaita neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Draudikas nurodė, kad apskaičiuodamas transporto priemonės likutinę vertę pagal aukciono būdu parduodamo automobilio kainą jis vadovavosi draudimo sutarties sąlygomis, kadangi nustatyti automobilio liekanų vertę remiantis transporto priemonės pirkimo–pardavimo sandorio duomenimis pagal Instrukcijos nuostatas nėra draudžiama – tai vienas iš transporto priemonės vertinimo metodų. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pareiškė reikalavimą dėl papildomos draudimo išmokos mokėjimo vertina kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Vertinant pareiškėjo atstovo ir draudiko nurodytas aplinkybes bei pateiktus įrodymus pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas teigė, jog draudiko atliktas transporto priemonės likutinės vertės nustatymas prieštarauja Taisyklių sąlygoms. Atsižvelgdamas į tai, kad pagal Taisyklių 76 punktą vienu iš apdrausto automobilio likutinės vertės nustatymo pagrindų pripažįstami turto vertinimo ataskaitos duomenys, pareiškėjo atstovas nurodė, kad transporto priemonės likutinė vertė turi būti apskaičiuojama pagal UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ sudarytoje turto vertinimo ataskaitoje nurodytą automobilio likutinę vertę. Draudikas, pateikdamas atsikirtimus dėl pareiškėjo atstovo nurodytų aplinkybių, pabrėžė, kad pareiškėjas negali būti pripažįstamas vartotoju, kadangi jis nėra draudimo sutarties šalis, taip pat jis nėra su draudimo sutartimi susijęs. Draudikas taip pat nurodė, kad apdrausto automobilio likutinės vertės pagal šio automobilio pardavimo kainą nustatymas atitinka Instrukcijoje įtvirtintas transporto priemonės likutinės vertės nustatymo sąlygas.

Pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas ginčo Lietuvos banke nagrinėjimo metu pateikė draudėjo A. B. įgaliojimą, suteikiantį teisę E. R. atstovauti A. B. interesams nagrinėjant jo ir draudiko ginčą Lietuvos banke.

Atsižvelgiant į pareiškėjo atstovo nurodytas tarp pareiškėjo ir draudiko kilusio ginčo aplinkybes dėl draudimo sutarties sąlygų taikymo, pažymėtina Taisyklių 69.1 papunkčio nuostata, kad transporto priemonės sunaikinimo atveju nuostolis, padarytas transporto priemonei, yra lygus transporto priemonės rinkos vertės prieš pat draudžiamąjį įvykį ir liekanų vertės skirtumui. Remiantis Taisyklių 76 punktu pažymėtina, kad liekanų vertė nustatoma pagal galiojančią Kelių transporto priemonių vertinimo instrukciją arba remiantis nepriklausomų ekspertų išvadomis. Remiantis nurodytomis draudimo sutarties sąlygomis darytina išvada, kad draudikas, apskaičiuodamas dėl draudžiamojo įvykio sunaikintos apdraustos transporto priemonės likutinę vertę, privalo vadovautis arba turto vertintojų sudarytos turto vertinimo ataskaitos duomenimis apie automobilio likutinę vertę, arba remtis pagal Instrukcijos nuostatas, įtvirtinančias transporto priemonių likutinės vertės nustatymo sąlygas, atliktu automobilio likutinės vertės skaičiavimu. Svarbu pažymėti, kad draudimo sutarties šalių nustatytos draudimo sutarties sąlygos nenumato draudikui galimybės apdraustos transporto priemonės likutinę vertę nustatyti pagal aukciono būdu parduodamos sunaikintos transporto priemonės kainą.

Nagrinėjama atveju draudikas, siekdamas pagrįsti aplinkybes, kad jam nekyla pareiga vadovautis turto vertintojo sudaryta transporto priemonės vertinimo ataskaita, teigia, kad ši ataskaita neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Draudiko teigimu, šias aplinkybes patvirtina tai, kad UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ vertintojas koregavo turto vertinimo ataskaitos duomenis.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad turto vertinimo ataskaita laikoma teisinga, kol Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliojama atlikti turto arba verslo vertintojų ir turto arba verslo vertinimo įmonių valstybinę priežiūrą įstaiga nėra nustačiusi jos neatitikties šio įstatymo 22 straipsnyje nustatytiems reikalavimams ir (arba) kol ji nėra nuginčyta teisme. Nagrinėjama atveju Lietuvos bankui nebuvo pateikta UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ pakoreguotos transporto priemonės vertinimo ataskaitos nuginčijimo įrodymų. Nagrinėjama atveju draudikas, siekdamas patvirtinti, kad turto vertinimo ataskaita neatitinka turto vertinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytą turto vertinimo ataskaitos turiniui ir formai keliamų reikalavimų, iš esmės remiasi tik pirminės turto vertinimo ataskaitos koregavimo aplinkybėmis, kurios negali pagrįsti, kad pataisyta turto vertinimo ataskaita prieštarauja Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 22 straipsnio nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ pakoreguota transporto priemonės vertinimo ataskaita yra neteisinga.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes, kad nagrinėjama atveju 4 001 Eur transporto priemonės likutinė vertė buvo apskaičiuota remiantis Instrukcijos sąlygomis, pažymėtina, kad transporto priemonių likutinės vertės nustatymas reglamentuojamas Instrukcijos 68–76 punktuose. Instrukcijos 69 punkte numatyta, kad apgadintos transporto priemonės likutinė vertė skaičiuojama vadovaujantis nesugadintų pagrindinių jos dalių, kurias galima panaudoti (realizuoti), suminės vertės nustatymo principu. Instrukcijos 69 punkte pateikiama transporto priemonės likutinės vertės skaičiavimo formulė, pagal kurią nustatant automobilio likutinę vertę taikomas koregavimo koeficientas, priklausantis nuo automobilio sugadinimo laipsnio, automobilio populiarumo apgadintų automobilių rinkoje koeficientas, rizikos dėl neįvertintų gedimų bei pakitimų (paklausos) rinkoje koeficientas ir kt. Instrukcijos 70 punkte įtvirtinta nesugadintos transporto priemonės dalies vertės apskaičiavimo formulė.

Svarbu pažymėti, kad Instrukcijos 68 punkte numatyta, jog likutinės vertės skaičiavimo, vadovaujantis nesugadintų pagrindinių jos dalių, kurias galima panaudoti (realizuoti), suminės vertės nustatymo principu, sąlygos taikomos nustatant standartinės komplektacijos lengvųjų automobilių vertę. Instrukcijos nuostatose, įtvirtinančiose transporto priemonių likutinės vertės nustatymo sąlygas, nėra įtvirtinta, kad standartinės komplektacijos lengvųjų automobilių vertė taip pat gali būti apskaičiuojama pagal aukciono būdu parduodamų automobilių kainas. Šiame kontekste pažymėtina, kad Instrukcijos 68 punkte teisė turto vertintojams automobilio likutinę vertę nustatyti lyginamosios vertės metodu, kuris pagal Instrukcijos 5 punktą reiškia tapačių transporto priemonių sandorių kainų palyginimą, numatyta tik vertinant automobilius, kuriems nepriskirtini standartinės komplektacijos lengvieji automobiliai, maži autobusai ir krovininiai automobiliai. Todėl, remiantis Instrukcijos 68 punkto nuostatomis, darytina išvada, kad draudiko atliktas transporto priemonės likutinės vertės pagal šio automobilio pirkimo–pardavimo aukciono būdu sandorių kainų palyginimą apskaičiavimas neatitinka Instrukcijoje nustatytą standartinės komplektacijos lengvųjų automobilių likutinės vertės nustatymo sąlygų.

Atsižvelgiant į tai, kad draudiko išmokėtos draudimo išmokos, apskaičiuotos pagal 4 001 Eur transporto priemonės pardavimo kainą, dydžio nustatymas neatitinka Taisyklių 76 punkto sąlygų, taip pat, įvertinus aplinkybę, kad UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ pataisytos transporto priemonės vertinimo ataskaitos duomenų teisingumas nebuvo paneigtas objektyviais įrodymais, pareiškėjo reikalavimas automobilio likutinę vertę apskaičiuoti pagal turto vertinimo ataskaitoje nurodytą 2 900 Eur transporto priemonės likutinės vertės dydį yra pagrįstas. Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad turto vertintojas transporto priemonės likutinę vertę apskaičiavo pagal Instrukcijoje įtvirtintas standartinės komplektacijos lengvųjų automobilių

likutinės vertės skaičiavimo, vadovaujantis nesugadintų pagrindinių jos dalių, kurias galima panaudoti (realizuoti), suminės vertės nustatymo principu, sąlygas, taikydamas šiose sąlygose nurodytus koregavimo nustatant automobilio likutinę vertę koeficientus. Todėl, remiantis nurodytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas draudimo išmoką perskaičiuoti pagal UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ sudarytos transporto priemonės vertinimo ataskaitos duomenis apie šio automobilio likutinę vertę yra tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjo A. B. reikalavimą, rekomenduojant *If P&C Insurance AS* draudimo išmoką perskaičiuoti pagal UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ sudarytoje transporto priemonės „BMW 330d Touring“ vertinimo ataskaitoje nustatytą šio automobilio 2 900 Eur likutinę vertę.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytas rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus viršininkas,
pavadojantis Finansinių paslaugų ir rinkų
priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas